

בראתי יצר הרע ובראתי

תורה תבלין

A Sha'arei Tefillah Publication

29 Parker Blvd. Monsey, NY 10952

שבת קודש פרשת בא - Shabbos Parshas Bo

ח' שבט תש"ס January 15, 2000

לכל זמן ועת

הדלקת נרות - 4: 33	שקיעה/יום השבת - 4: 52
זמן קריאת שמע/מ"א - 9: 07	צאת הכוכבים/מוצש"ק - 5: 42
זמן קריאת שמע/גר"א - 9: 43	לשיטת רבינו תם - 6: 04

מדעת עליון

ויהי חשך על ארץ מצרים וימש חשך וגו' (י-כא)

נא' במדרש רבה, כי כאשר אמר הקב"ה להמלאכים שהמצריים ראויים ללקות בחושך, הסכימו כולם כא' ולא מרו את דברו. ויש לתמוה, מה חידוש יש בזה שכל המלאכים הסכימו עם הקב"ה כאחד?

תירץ הגמ"ר מאיר לייביש מלבי"ם זצ"ל, שג' הבדלים הם בין דיני נפשות לבין שאר דינים: א) בדיני נפשות מתחילים לשאול מן הצד, מצעיר הדיינים, כדי שיחווה את דעתו באורח חפשי מבלי להיות תלוי בדעתו של זקן הדיינים. אולם, בשאר דינים שואלים ראשונה לדעתו של זקן בית הדין. ב) בדין מתחילים לדון תחילה בצדדי הזכות ואח"כ בצדדי החובה. ג) בדין אם כל הדיינים אמרו חייב, יוצא בעל הדין זכאי (כולו חייב - זכאי).

לפיכך, כאשר שמעו המלאכים שהשי"ת בתור אב ב"ד של מעלה, אומר את דעתו בטרם שאל לדעתם הם, וגם מתחיל הוא מיד בצד חובה ולא בצד זכות, הסיקו מזה את המסקנה, כי אין כאן דיני נפשות, והסכימו לחובה. שכן אילו היו כאן דיני נפשות, לא היו יכולים להכריע לצד חובה, כי אז היו המצריים יוצאים זכאים וא"א היה להענישם במכת חושך, שהרי "כולו חייב - זכאי". עתה שאין כאן דין, היו יכולים כולם כא' להסכים עם ה', ולא מרו את דברו.

זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים וכו' (יג-ג)

הנה יש ללמוד יסוד גדול בתורה מפרשה זו, שאף שהקב"ה מינה על כל

the Egyptian first born will begin about midnight, but not exactly at midnight. Rashi explains that even if the plague occurs at exactly midnight, Paraoth's astrologers might miscalculate the time and think that the moment of the plague was somewhat before or after midnight. If so, they would claim that Moshe was a liar for predicting the wrong time.

This is truly difficult to understand. Could it be that after seeing the awesome power of this plague, the Egyptians would have doubts only because it was a minute early or late?

R' Eliyahu Meir Bloch ZT"L explains with a different approach. The Torah wants to teach us the seriousness of *Chilul Hashem* - desecration of *Hashem's* name, for even one minute. If a minute passes with the world thinking that the word of *Hashem* did not come true, even if it would be clarified a minute later, it would still have been a *Chilul Hashem* for that minute. Even this must be avoided. We find that even in human affairs it is so, that if a person feels he is misunderstood and might be accused of doing something wrong, even for a short time, he will immediately justify his actions. Just as he would not like to be looked down upon even for a moment, so too with the honor of *Hashem*.

הוא היה אומר

R' Moshe Saba (Ba'al Tzror Hamaor) ZT"L would say:

"Everyone feels that he is lacking enough money, but few people realize that they are really lacking enough wisdom."

The Chofetz Chaim, R' Yisroel Meir Kagan ZT"L would say:

"People worry that they do not have enough to live. Why do people not worry that they might not have enough to die?"

R' Shmuel of Lubavitch ZT"L would say:

"A person should keep his mind full of *Kedushah* during the day, for I assume that if one is capable of profane thoughts during *Shemona Esrei*, he is quite capable of holy thoughts while working!"

DEDICATED IN MEMORY OF

האשה חנה בת איסר בלונדר ז"ל - תנצב"ה

For information, sponsorship or dedications, call 914-362-4380.

stories - it teaches us lessons. It teaches us to run away from trials, to escape from it. Let us think for a second, if Moshe Rabbeinu would have picked up one of the contemporary magazines or papers and flip through the pages, with what fervor would he throw it aside? But we think that we are smarter than Moshe. We will not be affected, we are immune."

The young man answered the Rov defiantly. "I am confident in my faith, one that is firmly entrenched in my beliefs. This will not affect me, so I am just expanding my horizons. There is no reason to fear anything."

"Heaven forbid," clarified the rabbi, "I was not suspecting that you would be impacted by such literature. But I was wondering, how can you stand having such filth with you? How do you deal with its foul odor?"

The student was dumbfounded. "Odor? I don't smell anything!"

"Aha!" exclaimed the rabbi. "You see, it has had an effect on you!"

TORAH GEMS

עד מתי מענת לענת מפני שלח עמי ויעבדני וגו' (י-ג)

Moshe and Aharon are seen standing before Paraoth. Paraoth still refused to yield to *Hashem's* will and he still does not wish to grant independence to the Jewish people. This is after he and his nation suffered through seven horrible plagues.

Even a righteous person can make mistakes, writes the **Sefas Emes, R' Yehudah Aryeh Leib ZT"L of Gur**. He feels great remorse when he fails and he strongly desires to have the moral strength and fortitude to do the will of *Hashem*. This is a very important and positive character trait in *Hashem's* eyes. On the other hand, not only did Paraoth not possess the "moral strength" to humble himself before *Hashem*, he had no desire at all to acquire such a quality. He purposely refused to humble himself. In his perverted set of values, indifference to the strong message of the plagues was a sign of courage and fortitude. To him, this reaction was a positive step in his own character development. So, not only did he not humble himself, he "refused" to humble himself.

ויאמר משה כה אמר ה' כחצות הלילה אני יוצא בתוך מצרים וגו' (יא-ד)
Moshe Rabbeinu predicts the coming of the last plague, the smiting of

דבר ודבר שבעולם הזה, מזל למעלה, וכמאמרם ז"ל "אין לך כל עשב ועשב למטה שאין לו מזל למעלה". והמזל ההוא, הוא השורש של הדבר וע"פ המזל מתגדל זה הדבר, מסביר **בעל החפץ חיים, הגמור"ר ישראל מאיר מראדין זצ"ל**, מ"מ לא יחשוב האדם שהקב"ה סילק השגחתו ומסר להמזל שיהיה לו כח בעצמו שיכול לעשות כרצונו. לא כן הוא, רק שהקב"ה בעצמו הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת, אלא שהם שלוחיו בדבר הזה לעשות רצונו ית', וכשרוצה הוא משדד מערכת השמים.

מצינו יסוד זה מליל יציאת מצרים, שהיו המצריים עובדין למזל טלה שהוא בחודש הניסן, וידוע שהמזל הולך ומתגדל עד אמצע החודש שאז הלבנה במילואה בחצי הלילה. מה עשה הקב"ה להראות שהוא אלקי האלקים? הכה בחצי הלילה כל בכורי מצרים, ובכל אלהי מצרים עשה שפטים. וזהו שנאמר "זכור את היום הזה אשר יצאתם ממצרים" - כלומר, "היום הזה" דייקא לכת', שאפילו ביום הזה שמזלם של המצריים הולכים ומתגדלים, אפ"ה הושפלו והוכו אותם השי"ת, עד היסוד.

מעשה אבות....סימן לבנים

ויאמר ה' אל משה בא אל פרעה כי אני הכבדתי את לבו וכו' (י-א)

The story is told about a student learning in the yeshiva of **R' Chaim Soloveitchik ZT"L**, who excelled in his studies, but had a tendency to read the newspapers and advertisements of the secularists which promulgated heresy. The rabbi approached the student to ask if such rumors were in fact true. The student confirmed the allegations.

"How?" asked the rabbi in fear. The young student confidently calmed the rabbi's nerves: "This will not affect me."

R' Chaim looked skeptical. "The saintly *tanna*, Rabbi Shimon Bar Yochai, reveals many profound secrets in the *Zohar* regarding the opening *posuk* of *Parshas Bo*. He asks, what is meant by, "*Come to Paraoth*"? It should have written, "*Go to Paraoth*"! Rabbi Shimon Bar Yochai answers that *Hashem* asked Moshe to enter into the innermost "chambers" until he reached the forces of impurity and the palace of Paraoth which is rooted in the source of impurity and wickedness. Moshe, however, was afraid, and wouldn't accept the mission. He was prepared to "go" to Paraoth, to sit there honorably, but not to "come to him." He did not want to contend with the forces of evil, for even one who cleans filth absorbs some of the dirt."

R' Chaim looked at the boy lovingly. "The *Torah* does not simply tell